

άνωφελώς ἀνεσκαφή τῷ 1884 ὑπὸ τοῦ Σλῆμαν, ὅστις ἴσχυρίζετο ὅτι προϊστορικὸν ἀπετέλει οὗτος κενοτάφιον. Αἱ τελευταῖαι ἀνασκαφαῖ, περὶ δὲ ὁ κ. Χιούστης ὑμίλησεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας, ἀπεκάλυψεν ἀπὸ κοινοῦ μετ' ὅστεων καὶ συντρίμματα ἀγγείων, ἄτινα, ὡς ἐκ τοῦ τύπου αὐτῶν, ἀνήκουσι μετά βεβαιότητος εἰς τὸν ΣΤ' π. Χ. αἰώνα καὶ καθιεροῦσι τὴν ἐκ παραδόσεως ἐπικρατοῦσαν γνώμην.

ΚΑΡΩΛΟΥ ΦΑΡΜΑΣΙΩ

ΠΕΡΙΓΡΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΟΥΡΑΛΙΟΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΙΒΗΡΙΑΣ.

Οἱ Ὀστιάκαι : Ἀρχιτεκτονική, ἐνδυμασία, βιομηχανία, θρησκεία, τέχνη.

Ἄπὸ τοῦ Καζάνη διήλθομεν, ἀπὸ τοῦ τέλους ἀρχόμενοι, τὸ ζῶν βιθέλιον τῆς ἰστορίας τοῦ πολιτισμοῦ. Βῆμα πρὸς βῆμα τοὺς διαφόρους λαοὺς τῆς ἀνατολικῆς Ρωσίας ἐπισκεπτόμενοι, παρηκολουθήσαμεν τοὺς διαφόρους κύκλους τῆς βραδείας ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπίνης προοόδου. Ἐν ταῖς ὥραις τοῦ Βόλγα, Φιλλανδού, εἰδωλολάτραι εἰσέτει, ἐμύησαν ἡμᾶς εἰς τὸν τραχὺν βίον λαοῦ πρωτογόνων χωρικῶν, εἴτα δὲ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Πετσχώρας ἐμελετήσαμεν παρὰ τοῖς Ζυριανοῖς ποικέσι καὶ κυνηγοῖς ἀρχαιοτέραν περίοδον τῆς τῶν κοινωνιῶν ἀναπτύξεως. Ἐν Σιβηρίᾳ, ἔδη μετὰ τῶν Ὀστιακῶν, φθάνομεν εἰς τὸ ἀρχικὸν κεφαλαιον τῆς ἰστορίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδού ἡμεῖς οὕτως ἐν μέσῳ λαοῦ θηρευτῶν καὶ ἀλιεών, στερουμένων παντὸς πολιτισμοῦ, ὑπλισμένων διὰ τόξων καὶ βελῶν καὶ ἀποτελούντων ζῶσαν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου τῶν πρώτων ἐποχῶν. Κατελθόντες τὰς κλιτύας τῶν Ούραλίων, ἐπηγόρησαμεν εἰς παρελθόν, ἡ ἀρχαιότης τοῦ ὅποιου ἐκατοστάτις αἰώνων ἀριθμεῖ, καὶ ἀνεύρομεν ἐνταῦθα τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους μετὰ τῶν ἀγρίων τούτων, τῶν ἀγνοούντων τὴν χρῆσιν τοῦ σιδήρου καὶ ζώντων ἐν παρθένοις δάσεσιν, ὡς οἱ τῶν γεωλογικῶν χρόνων ἡμέτεροι πρόγονοι.

Οἱ Ὀστιάκαι οὗτοι εἰσι Φιλλανδούγγροι, στενοὶ συγγενεῖς τῶν Ούγγρων ἔμαι καὶ Φιλλανδῶν, ἐλόντες ὡς αὐτοὶ ἐκ τῶν Ἀλταίων, ἀλλὰ διαιμείναντες ἐν τῇ ἀγρίᾳ καταστάσει, ἐνῶ οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατέστησαν λαοὶ πεπολιτευμένοι. Αὐτόθι ζῶσι περὶ τοὺς εἰκοσακιγγίλιους, διεσπαρμένοι κατὰ μικρὰς ὄμαδας ἀνὰ τὴν δυτικὴν Σιβηρίαν, ἀπὸ τῶν ὥρων τοῦ "Οθίος" μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν Ούραλίων. Οἱ γεωγράφοι διαιροῦσι τὸν λαὸν τοῦτον εἰς δύο φυλάκις, τοὺς Ὀστιάκας καὶ τοὺς Βογούλους. Οὐδαμόσι ἀνεύρομεν δειπνικοὶ οἰλογημένην τὴν διάταξιν ταῦτην. Οἱ ἔθνογράφοι ἐπενόησαν ἀνύπαρκτον φυλήν!

Παρὰ τὸ πρακτορεῖον τοῦ κ. Σιβιριάκωφ, ἔνθα ἀφικόμεθα μετὰ τὴν διάθεσιν τῶν Ούραλίων, εὑρηταὶ χωρίον Ὀστιακῶν. Τὸ χωρίον τοῦτο συγκείμενον ἐκ καλυθῶν ξυλίνων, χθαμαλῶν, ἡμιαρωμένων ὑπὸ τῆς παλαιότητος, διεπαρμένων ἐπὶ γυμνοῦ χώρου, πλήρων ὄμως ἰστορίας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἀν μὴ τόσον γραφικόν, ἀποτελεῖ οὐγκή θέττον ἀληθεῖς μαθηματικούς πραγματογνωσίας. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου ὑπερεμέγεθες λευκὸν κέρας ἀνετραπμένον ἐπὶ τοῦ ἑδάφους ἀποτελεῖ ἐν τοιούτῳ μ., τὸ πρῶτον εἶδος κατοικίας, ὅπερ οἱ ἀρχέγονοι οὗτοι οἰκήτορες ἐφεῦρον. Ἐν Σιβηρίᾳ, ὅπου ἐπὶ γιλιάδας ὅλας γιλιαμέτρων οὐδὲ εἰς τῆς βρύχους ἀπαντᾷ, οὐδὲ εἰς ἔπι λίθος, οἱ ιθαγενεῖς δὲν ἡδυνήθησαν ν' ἀνεύρωσι κατάλυμα τι ἐν σπηλαίοις, ὡς οἱ προϊστορικοὶ κατοικοὶ τῶν ἡμετέρων χωρῶν καὶ ἡναγκάσθησαν νὰ κατασκευάσωσι προρχείρους ἐκ κλάδων καὶ φυλλωμάτων καλύθας. Καταρτίσαντες λοιπὸν κάνουσι ἐκ μακρῶν καρυκέων ηδοκῶν, συνεκάλυψαν αὐτοὺς διὰ τοῦ ἀδιαβρόχου φλοιοῦ τῆς σημερίδης καὶ κατεσκεύασαν οὕτω τὸ τσιούμ, τὸ μέσηα κέρας, ὅπερ καθορῶσεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χωρίου. Ἡ ἐκ φλοιοῦ αὕτη σκηνὴ εἰναι λείψανον τῶν προϊστορικῶν χρόνων. Ἀν ἔξετάσητε τὰς σκηνὰς τῶν Λαπάνων, θ' ἀναγνωρίσητε πάραπτα ἀπόλυτον σχεδὸν ὄμοιότητα τῶν διαφόρων τούτων κατασκευασμάτων πρὸς ἀλληλα. Δὲν θὰ ἡτοι λοιπὸν τολμηρὸς ὁ ἴσχυρισμὸς ὅτι ἡ κατοικία αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ταῦτης καὶ εἴκοσιν αἰώνων βίον ἀριθμούσης ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ Φιλλανδοί, διεσπαρ-

μένοι σήμερον ἀνὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν, ἔζων συνηγορέμενοι ἐν Σιβηρίᾳ.

Παρὰ τὴν σκηνὴν ταῦτην, ίδου καὶ ἔτερον ἔδρυμα ἡτον ἀρχικόν, χθαμαλὴ καλύθη ἐπίσης ἐκ φλοιοῦ σημερίδης μετὰ δύο στεγασμάτων· αὕτη σημειοῖ τὴν ἀπὸ τῆς νομαδικῆς κατοικίας μετάβασιν εἰς τὴν ἐναῦθις ὑπὸ τῆς ὁρτας ὁριζομένην σταθερὰν κατοικίαν. Τὸ παρόπηγμα τοῦτο, ὁ τελειότατος τῶν τύπων τῆς ὀστιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐν μόνον περιέχει τμῆμα. Μέγα μέρος τοῦ θαλάσσιου καταλαμβάνεται ὑπὸ μακρᾶς πεδινῆς κλίνης, διατρουμένης εἰς τρία διαμερίσματα, διὰ τὸ μὲν διατίθεται ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τῆς οἰκογενείας, τὸ δεύτερον ὑπὲρ τοῦ πρεσβυτέρου οἰκοῦ καὶ τὸ τρίτον ὑπὲρ τῶν πατέρων ἢ τῶν πτωχῶν, οἵτινες θὰ ἔρχονται νὰ διανυκτερεύσωσι ἐκεῖ. Ἐν ταῖς ἀρχαίκαις κοινωνίαις οἱ πάντες εἰναι φιλεύσπλαγχνοι, καὶ πάντοτε οἱ εἰδωλολάτραι ἐφαρμόζουσι τὰς εὐαγγελικὰς ἀρχάς, ἃς ὅμως ἀγνοοῦσιν. Ἡ ἐπιπλοκευή συμπληρύεται ὑπὸ τοῖν τοιούτοιν πατέρων τῆς οἰκογενείας καὶ νομίμων ταῦτα ἀπλῶν οἰκιακῶν σκευῶν, κοχλιαρίων, πινακίων, ἀντλημάτων, πάντων ἐκ φλοιοῦ σημερίδης. Διὰ τῆς ὅλης ταῦτης οἱ Ὀστιάκαι κατασκευάζουσι τὰς εὐαγγελικὰς ἀρχάς, ἃς ὅμως ἀγνοοῦσιν. Η ἐπιπλοκευή συμπληρύεται ὑπὸ τοῖν πατέρων τῆς οἰκογενείας καὶ νομίμων ταῦτα ἀπλῶν οἰκιακῶν σκευῶν, κοχλιαρίων, πινακίων, ἀντλημάτων, πάντων ἐκ φλοιοῦ σημερίδης. Διὰ τὰς ὅλης ταῦτης οἱ Ὀστιάκαι κατασκευάζουσι τὰς εὐαγγελικὰς ἀρχάς, ἃς ὅμως ἀγνοοῦσιν. Τὰ διάφορα δὲ ταῦτα ἀντικείμενα κοσμοῦγεται ὑπὸ δραιοτάτων γεωμετρικῶν σχημάτων, τεχνουργημένων τῇ βοηθείᾳ χονδροειδούς μαχαιρίου, διοισίων δὲ καθ' ὅλα πρὸς ἐκεῖνα δι' ὃν οἱ Ούγγροι χωρικοὶ κοσμοῦσι τὰ χαρτώματα αὐτῶν, τοῦθος ὅπερ προφανῆ ἀποτελεῖ μαρτυρίαν τῆς συγγενείας τῶν δύο λαῶν.

Κατὰ τὴν τῶν οἰκημάτων ἐπίσκεψιν ἡμῶν, οἱ τοῦ χωρίου κάτοικοι συνηγοροῦσι θαύμασαν. "Τψίστε Θεέ ! Ὁποία δύσμορφία, ὅποια ράκη ἐπὶ τῶν ὡς τὰ ὑπὸ τοῦ καπνίσματος κιτρινισθέντα χιορομήρια κιτρινιχρόων τούτων ἀνθρώπων. Κατὰ τὸ θέρος, οἱ ἀνδρες φέρουσι στολὴν ἐκ χονδροειδούς πανίου : περισκελίς, γιτών καὶ κάνδυς, ὅμοιος πρὸς ρεδιγκόν, ἀποτελοῦσι τὰ μόνα ἔνδυματα αὐτῶν κατὰ τὴν θερινὴν ἐποχήν. Κατὰ τὸν χειμῶνα, ἀναλόγως τῆς δριμύτητος τῆς θερμοκρασίας, φοροῦσιν ἔν, δύο ἢ τρία ἐπάλληλα ἔνδυματα ἐκ δέρματος. Ἐν χώρᾳ, ἐν ἡ τὸ θερμόμετρον κατέρχεται κατὰ 50 βαθμούς κάτω τοῦ 0, ἡ κυκλοφορία δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον δι' ἔνδυματῶν ἔρμητικῶν περιφρασσούσων τὸ σῶμα. Οὕτω τὰ ἔνδυματα τῶν ιθαγενῶν δὲν ἔχουσιν ἀλλοιογματικά, εἰ μὴ τὸ ἀναγκαῖον πρὸς δίδον τῆς κεφαλῆς. Ἐπὶ τοῦ περιλακμίου προσαρμόζεται καλύμμα τῆς κεφαλῆς, ἐπὶ δὲ τῶν περιχειρίδων χειρόκτια. Ὑπὸ τὸ φριπλοῦν δερμάτινον περικάλυμμα αὔτοῦ δ' Ὀστιάκης δύμαιζει μακρόθεν πρὸς δέμα μηλωτῶν. Τὸ θερινὸν ἔνδυμα τῶν γυναικῶν δὲν εἰναι καλλίτερον· εὐρὺν ἔνδυματος σκιούρου ἀνοικτὸν ἔμπροσθεν καὶ χωροῦν πρὸς τὰ κάτω τόσον ὡστε νὰ φαίνηται περισκελίς, ἐκ δέρματος ἐπίσης. Πίσται αἱ γυναικεῖς περιτύλισσοι τὸ πρόσωπον διὰ μακροῦ σαλίους ἐξ ἔρυθρου βαμβακίνου οὐράνιας. Ὕπὸ τὴν ἔποψιν τῶν ιθαγενῶν δὲν τηροῦσιν ἀπαραβάτως τὰς ἔξεις αὐτῶν οἱ Ὀστιάκαι. Ἐνώπιον τῶν ζενῶν αἱ γυναικεῖς δύνανται νὰ ἐμφανίζωνται καὶ ἀποκεκαλυμμέναι, η καλύπτρα ὅμως ἐπιβάλλεται ἀπαραιτήτως, προκειμένου νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιον μελῶν τῆς ιδίας αὐτῶν οἰκογενείας. Ἡ συνθεια αὕτη εἰναι βεβαίως παράδοξος, λαμβανομένου δι' ὄψιν ὅτι, ἀν ὑπάρχη παρὸς ἀλλοιος, τοῦτο γίνεται μόνον εἰς προστάσιαν τῶν γυναικείων ἀρετῶν ἀπὸ τῆς ζένης ἐπιθευλῆς, ἀλλὰ παρὰ τοῖς Ὀστιάκαις, οὐδεὶς δύναται νὰ διέρχῃ τοιούτοις φόρος, διότι η δυσμορφία τῶν γυναικῶν αὐτῶν εἰναι διφτυχίας φρουρὸς τῶν συζύγων αὐτῶν οὐδὲ μία ητοι λαρίσια ἐκ τῶν διακοσίων τὴν τριακοσίων, ἀσπερ εἰδομεν. Ός οἱ ἀνδρες καὶ αὗται φέρουσι τὴν κόμην διεργομένην ὅπισθεν τῆς κεφαλῆς εἰς δύο μακροὺς βοστρύχους, ἐπὶ τῶν διοπίων ἔξαρτωσι πρὸς κόσμον ὄρμαθὸν παλαιῶν χαλκίων κομβίων, κωδωνίσκων ἀνευ πλήκτρων καὶ ἀγρήστων κλειδῶν. Ἐν τῇ χώρᾳ ταῦτη, ἔμποροι παλαιῶν σιδηρῶν εἰδῶν ἐπικερδεστάτην θὰ διεξήγουν ἐπιχειρησιν. Αἱ τῶν Ὀστιακῶν γυναικεῖς, ἀκριθῶς ὡς αἱ ἡμέτεραι, ἀρέσκονται νὰ ἐπιδειχνύσωσιν ωραίαν κόμην, αἱ δὲ μὴ εὐνοηθεῖσαι ὑπὸ τῆς τύχης ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταῦτην μεταχειρίζονται τ' αὐτὰ ταῖς πατέρων τῆς ἀριθμούσης τεχνάσματα. Παρατείνουσι π. χ. τὴν κόμην αὐτῶν δι' εύφορος συναρμογῆς ταῖνιῶν καὶ παρεμβολῆς ζένων τριγῶν σύτιως γυνὴ σχεδὸν φαλακρὰ ἔχει συνήθως κόμην, κατεργομένην μέχρι τοῦ ἔδαφους.

Πολλοὶ τῶν Ὀστιακῶν ζῶσιν ἔκ τῆς ταρανδοτροφίας, τὸ δὲ θέρος πλανῶνται μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν Οὐραλίων Οἰκογένειά τις ζῆ ἀνέτως ἐκ τοῦ προϊόντος 300 μόνων κτηνῶν. Οἱ ποιμένες οὗτοι ἀποτελοῦσι τὴν ἀριστοχρατίαν τῆς χώρας, οἱ δὲ λοιποὶ πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἔκ τῆς ἀλιείας μὲν κατὰ τὸ θέρος, τῆς θύρας δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα. "Ιδετε τὰ σκάφη αὐτῶν, τεκμηριοῦντα τὴν νηπιώδη κατάστασιν τῆς ναυπηγίας παρ' αὐτοῖς ἀπλοῦς κορμὸς δένδρου λαξεύθεις καὶ φέρων ἐκατέρωθεν δι' ἴματων προσδεδεμένην σανίδα πρὸς συγκράτησιν τῶν σχοινίων τοῦ ἴστοῦ. Τὰ ἀσθενῆ ταῦτα σκαφῖδια διευθύνουσιν οἱ θαγενεῖς διὰ βραχείας κώπης, μένοντες πάντοτε γονυκλινεῖς. "Η ἐλαχίστη ταραχώδης κίνησις ἀρκεῖ εἰς ἀνατροπὴν τοῦ σκαφίδου· ἐν τούτοις τοιαῦτη εἶναι ἡ δεξιότης τῶν λεμβούχων, ὥστε τὰ ἀτυχήματά εἰσι σπάνια. Τὸ τελείωτερον τῶν ὅπλων τῶν Ὀστιακῶν εἶναι τὸ μετὰ πυρίτου λίθου πυροβόλον, πολλοὶ δέ μως μεταχειρίζονται ἔτι καὶ τοῖς. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦ νὰ μὴ βλάψωσι ποσῶς τὴν μηλωτὴν τῶν ζώων, ἀτινα φονεύουσι, μεταχειρίζονται βέλη, τὰ ἄκρα τῶν δοπίων ἐντέχυσις ἀντικαθιστῶσι δ' ὁστείνης ἡ ξυλίνης σφαίρας. Διὰ τῶν ὅπλων τούτων δεινήν διεξάγουσι θύραν κατὰ τῶν ἀφθόνων ἐν τῇ χώρᾳ σκιούρων, δῶν ἔκαστον ζεῦγος γεννᾷ κατὰ μῆνα τὸ θέρος δωδεκάδα νεογνῶν, ἀτινα πάλιν ἐν τῷ μέρει γεννῶσι κατὰ τὰ αὐτὰ μετὰ παρέλευσιν τετσάρων ἑδομάδων. "Ο διάσημος ρᾶσος φυσιολόγος de Baer ὑπελόγισεν διὰ τοῦ τέλει δέκα ἑτῶν ἐν μόνον ζεῦγος τῶν μαστοφόρων τούτων θὰ ἡρίθμει ἀπογόνους ἐπὶ τὰ δισεκατομμύρια ζώων, ἐπὶ τῇ ὑπόθεσι βεβαίως διὰ θάξων πάντα τὰ γεννηθέντα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ γρόνου τούτου.

"Ο δργανισμὸς τῆς ὀστιακῆς κοινωνίας εἶναι ἀπλούστατος. "Ἐν τῷ πνεύματι τῶν θηρευτῶν τούτων οὐδεμίᾳ ὑπάρχει· ίδέα ἡθικότητος, φυλῆς καὶ φύλου ἔτι. Ζῶντες καθ' διμίους οἰκογενεῖῶν τινων, ἔχουσιν ἀπλῶς τὴν ίδεαν τῆς πατριᾶς. Παρ' αὐτοῖς ὡς παρ' ἄπασι τοῖς πρωτογόνοις, οἱ δεσμοὶ τοῦ γάμου εἰσὶ λίαν γαλαροί. "Η σύζυγος τοῦ Ὀστιάκου διερμηνεῖς ἡμῶν ἐμόνον εἰχε τέκνον, ὅπερ ἡγάπα τρυφερῶς· τὸ ἀτυχὲς δέ μως ἦτο ἀσθενές. "Αν ἀποθάνῃ, εἰπεν ἡμῖν αὕτη φυσικώτατα, θὰ ἐγκαταλίπω τὸν σύζυγόν μου· εἰς οὐδὲν εἶναι ἀρμόδιος. Παρὰ τοῖς θαγενεῖς τῆς Σιβηρίας κρατεῖ ἡ πολυγαμία· ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς μόνοι οἱ πλουσιοὶ ἔχουσι πολλὰς γυναῖκας. Πράγματι πρέπει νὰ ἔναι τις παρ' αὐτοῖς κάτοχος πολλῶν ταράνδων ἢ νὰ ἔναι πολὺ ἐπιτίθειος κυνηγός, ὥστε νὰ προθῇ εἰς τὴν πολυτέλειαν προσλήψεως καὶ δευτέρας συμπληρωματικῆς συζύγου, δι' ἣν ἀδρός πρέπει νὰ πληρωθῇ. "Ἐν τῇ ἡμετέρῳ κοινωνίᾳ αἱ κόραι, συζευγνύμεναι, ἐλαττοῦσι τὴν πατρικὴν περιουσίαν, παρὰ τοῖς Ὀστιάκαις δέ μως ἀποτελοῦσι τούναντίον κεφαλαίον τῷ τῇσι οἰκογενείας ἀρχηγῷ. "Ο σύζυγος ἀγοράζει παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὴν κόρην. Κατὰ τὸν περιηγητὴν Σούμιε, ἡ τιμὴ αὐτῆς ποικίλει ἀπὸ 60 μέχρι 250 φράγκων καὶ πληρόνεται· εἰς γρήματα, εἰς δέρματα καὶ εἰς ταράνδους. "Αλλοτε οἱ μὴ δυνάμενοι ν' ἀγοράζωσι σύζυγον φέρειν νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ισχυρὰν τοῦ ἔρωτος βοήθειαν· καὶ ἐν μὲν κατώρθουν νὰ ἐμπνεύσωσι τρυφερὰ αἰσθήματα εἰς τὴν νεάνιδα, ἀπῆγον αὐτῆς, ἢ δ' ἀρπαγὴ ἐνοιμοποίει τὸν γάμον· ἀπό τινος δέ μως γρόνου τὸ ἔθος τοῦτο δὲν τηρεῖται πλέον, μόνη δὲ ἡ ἀγορά τελεῖ τὸν γάμον, ἐφ' ὃ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνοικείων ἔμειώθη, ἀπὸ ἔτους δ' εἰς ἔτος ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὀστιάκων διὰ τοῦτο ἐλαττοῦται.

"Οἱ Ὀστιάκαι εἰχον προσηλυτισθῆναι εἰς τὴν ὁρθοδοξίαν, ἀλλ' ὁ προσηλυτισμὸς οὗτος εἶναι καθαρῶς ὄνομαστικός, καὶ πάντες ἔξακολουθοῦσιν ὡς καὶ ἐν τῷ παρελθόντι νὰ θύωσι τοῖς φευδέστι θεοῖς. Οἱ θαγενεῖς οὗτοι ἔχουσιν ιερὰ ἀλητή, κερεμέτ, ἐν οἷς θύουσιν οἰκιακὰ ζῶα καὶ παραδίδονται εἰς ἐπικλήσεις ἐνώπιον βαναντῶν εἰδῶλων. "Αμ' ἀριθμόνεος εἰς τὸ χωρίον Σουκερία - Πασούλ, ἐν τοῖς πρόποσι τῶν Οὐραλίων, ἡ τοιμαζόμην νὰ ἐπισκεψθῶ ἐν τῶν ἀλσῶν τούτων. Δυστυχώς, ὡς οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐγκατεστημένοι Ρῶσοι μοὶ εἰπον, οἱ Ὀστιάκαι ἐφρούρουν μετὰ ζηλοτύπου μερίμνης τὰς θεότητας αὐτῶν, ἀτε τοῦ ὁρθοδόξου ιερέως τοῦ χωρίου πυρπολήσαντος τὰ εἰδῶλα, ἀπέρ κατώρθωσεν ν' ἀνακαλύψῃ. Κατόπιν πολλῶν ἔρευνῶν οἱ δηγοὶ κατώρθωσαν ν' ἀνακαλύψωσιν ἐν κερεμέτ. Τοῦτο ἦτο λαμπρὸν δάσος, κείμενον γραφικώτατα ἐν τῇ ὅχθῃ ποταμοῦ. "Ἐν μέσῳ χώρου γυμνοῦ δένδρων εἵρεσκοντο αἱ θεότητες, παριστανόμεναι ὑπὸ τινῶν κορμῶν ἐλάτης, περιβαλλομένων

ὑπὸ ρακῶν ζωηρῶν γρωμάτων. Παρ' αὐτοῖς ἡγείρετο μικρὰ καλύβη, στεγάζουσα δύο μεγάλας πλαγγόνας κατεσκευασμένας ἐκ τεμαχίων ἔριοντο περιτετυλιγμένων περὶ ἄλληλα. Τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ἦν κατεσκευασμένον ἐκ τεμαχίους ὑφάσματος κιτρίνου, φέροντος τέσσαρας ὄπας, παριστώσας τοὺς ὄφαλους, τὴν ρῆνα καὶ τὸ στόμα. Παρὰ τοῖς βαναντοῖς τούτοις εἰδῶλοις ἡσαν κατατεθειεύνοι πόδες ἐππων, θυσιασθέντων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Τέλος δένδρον τι τοῦ δάσους ἔφερε τύμπανον, ὅπερ κροτοῦσιν οἱ σαμάν, ὅταν ἐπικαλῶνται τὰ πνεύματα. Οἱ σαμάν οὗτοι κατέχουσι θέσιν ἱερέων τινῶν ἐν τῇ ὀστιακικῇ κοινωνίᾳ, πράγματι δὲ δύνανται μόνοι νὰ διηγῶνται τερπνῶς εὐάρεστα συμβάντα.

Οἱ Ὀστιάκαι, ἔκλεγοντες ὡς θέστρον τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν τελετῶν μεγαλοπρεπῆ δάση, ἀποδεικνύουσι τὸ ποιητικὸν πνεῦμα, ὅπερ διακρίνει πάντας τοὺς φιλανθρωπούς λαούς ἀπὸ τῶν λοιπῶν τοῦ Βορρᾶ ἀγρίων. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι εύμοιροι δημιούργοι καὶ φαντασίας καὶ καλαισθησίας. Κατώρθωσαν νὰ ἐφεύρωσι δύο μουσικὰ ὄργανα κιθαρίν τινα καὶ σεμίδικην (ἄρπαν) καὶ νὰ συνθέσωσι μουσικὰ τεμάχια, βαθεῖαν ἐμπνέοντα μελαγχολίαν. Κατὰ τὰς ὡραίας τοῦ αὐγούστου νύκτας, ὅτε αἱ θαγενεῖς καλλιτέχναι ἀνέρουσιν τὰ φύματα αὐτῶν, μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἔκουσιν παρερχόμενα τὰ παράπονα τοῦ λαοῦ τούτου, διὰ τοῦ διόπου ἀποτελεῖται καθ' ὀλοκληρίαν ἐν ταλαιπωριῶν καὶ στερήσεων.

Η ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

(Ἀπόστασμα ἐκ τοῦ ἄρθρου **Εὐδαιμονία** τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΜΕΛΙΣΣΑ ἀνεκδότου πονίματος τοῦ ἐκ τῶν συνεργατῶν ἡμῶν κ. Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ).

α'. Τί ἐστιν εὐδαιμονία.

1. Η εὐδαιμονία δὲ τὸ μὲν δῶμα ὑγιής, τὸν δὲ ψυχὴν εὔμιχανος, τὸν δὲ φύσιν εὐπαιδευτος.

Ἴερων.

2. Η εὐδαιμονία δὲν εἶναι τὸ ἀποκτᾶν καὶ ἀπολαύειν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπιθυμεῖν, διότι συνίσταται εἰς τὸ νὰ εἰνέ τις ἐλεύθερος.

Ἐπικτητος.

3. Η εὐδαιμονία δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ὑγίεια τῆς ψυχῆς.

BARTHÉLEMY.

4. Η εὐδαιμονία εἶναι ἐν γένει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσφύρου διαθέσεως τῶν καθ' ἡμᾶς.

RAYNAL.

5. Εὐδαιμονία εἶναι ἢ ἐκ τῶν εὐαρέστων συναισθημάτων προκύπτουσα κατάστασις.

SENANCOUR.

6. Η εὐδαιμονία εἶναι ὁ καρπὸς τῆς συνέδεως.

D. CARON.

7. Η εὐδαιμονία δὲν εἶναι ἄλλο ἢ τὸ συμφέρον ἐν γαλήνῃ.

DUDUCQ.

8. Η εὐδαιμονία εἶναι ἡ ἀπουσία τῶν δεινῶν, ὡς ὑγίεια εἶναι ἡ ἐλλειψίς τῶν ἀσθενεῶν· εἶναι κατάστασις τις γαλήνης, μὴ ἔχαγγάλλουσα τὴν παρουσίαν αὐτῆς ὡς ἢ ηδονὴ ἢ ὁ δόδυνος. Τούτου ἔνεκα ἔνευ τῶν θλιψεων δὲν θὰ ησθάνετο τις ὅτι ἔτοι εὐτυχής.

LÉVIS.

9. Η εὐδαιμονία, οἵαν δυγάρεθα νὰ ἐννοήσωμεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν εἶναι στάσιμός τις κατάστασις· εἶναι πορεία· εἶναι ἡ κατάστασις, καθ' ἣν ηδεῖα τις καὶ δύμαλη συγκίνησίς ὑποστηρίζεται ἐν ημῖν διὰ τῆς ἐλπίδος.

MME NECKER DE SAUSSURE.

10. Η εὐδαιμονία εἶναι σφαιρίδα, κατόπιν τῆς ὁποίας τρέχουμεν, ἐφ' ὅσον κυλίεται, ἢν δὲ ὠθοῦμεν διὰ τοῦ ποδός, ὅτε ισταται.

MME DE PUYSEUX.

β'. Εἰς τι συνίσταται ἡ εὐδαιμονία.

1. "Ἐστε τέλειοι ὅπως διατήρητε τὸν θεόντος τέλος τοῦ οὐρανοῦ τέλος τοῦ θεοῦ.

Ἴησος Χριστός.